

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-4>

УДК 331.5

Мандрік Анна Ігорівна

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-2563-2557>

Крючкова Наталія Михайлівна

кандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3790-4399>

Якубовський Сергій Олексійович

доктор економічних наук, професор,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1193-0241>

Anna Mandrik, Nataliia Kriuchkova, Sergiy Yakubovskiy
Odesa I. I. Mechnikov National University

**МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ПОЛЬЩЕЮ:
ДИНАМІКА, СТРУКТУРА Й ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ¹****MIGRATION PROCESSES BETWEEN UKRAINE AND POLAND:
DYNAMICS, STRUCTURE, AND ECONOMIC IMPLICATIONS**

Анотація. У статті досліджено міграційні процеси між Україною та Польщею у 2020–2025 роках, особливо після повномасштабного вторгнення Росії. Проаналізовано динаміку та масштаби вимушеної міграції українців до Польщі, структурні зміни серед мігрантів (трудова зайнятість, правовий статус) та економічні наслідки цього явища. Особливу увагу приділено грошовим переказами, що надходять від українських трудових мігрантів і біженців у Польщі, як важливому чиннику підтримки економіки України в умовах війни. На основі офіційних статистичних даних виявлено, що Польща стала головним центром української трудової міграції: після 2022 р. тут зосереджено близько мільйона переселенців, а частка переказів з Польщі перевищує третину загальних обсягів трансферів в Україну. Показано, що ці фінансові надходження відіграють позитивну роль для макроекономічної стабільності України (близько 2% ВВП та надходження до платіжного балансу), а також забезпечують підтримку українських домогосподарств. Зроблено висновок, що попри демографічні виклики, міграція до Польщі має і певний позитивний економічний ефект для України, тоді як для Польщі українські працівники стали важливим трудовим ресурсом і фактором економічного зростання.

Ключові слова: міграція, грошові перекази, трудова міграція, біженці, вимушене переселення, Польща, Україна, економічні наслідки, ринок праці, платіжний баланс.

Summary. The article examines the migration processes between Ukraine and Poland during 2020–2025, with a special focus on the period following Russia's full-scale invasion of Ukraine in 2022. The study analyzes the scale, dynamics, and structure of the forced migration of Ukrainians to Poland and evaluates the socio-economic implications of this migration for both countries, particularly for Ukraine's economy. Special attention is paid to migrant workers' remittances as one of the key factors influencing Ukraine's economic resilience during the war. The research methodology combines analysis of official statistics on migration (including data on border crossings, refugee registrations under temporary protection, and residence permits) with examination of financial data on remittance inflows from the National Bank of Ukraine. A comparative approach is employed to contrast remittance flows from Poland with those from other destination countries, highlighting Poland's role as a source of migrant transfers. The findings indicate that Poland emerged as the primary host country for Ukrainian migrants. The influx of Ukrainian citizens into Poland helped alleviate labor shortages in the Polish economy but also introduced challenges related to social integration and support. At the same time, these migrants have maintained strong financial links with Ukraine. Remittances from Ukrainians in Poland accounted for over one-third of all officially recorded migrant remittances to Ukraine in 2023–2024. This underscores Poland's position as the largest single

¹ Статтю підготовлено у межах проєкту 611599-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-MODULE «Соціальне та економічне включення біженців та мігрантів до Європейського Союзу: виклики для України».

source of remittances to Ukraine. Such transfers have become an important source of foreign currency for Ukraine, reaching levels equivalent to approximately 2% of Ukraine's GDP in certain years. The inflow of migrant funds has helped support the national currency and sustain household incomes during the war. Moreover, a comparative analysis reveals that the average remittance per Ukrainian migrant is higher in Poland than in most other countries (e.g., Germany or Italy), reflecting Poland's more accessible labor market and the higher employment rate among Ukrainian refugees. Overall, the study concludes that the labor migration of Ukrainians to Poland has had a net positive economic effect on Ukraine's development, offsetting some war-induced economic losses through increased consumption and investment fueled by remittances. Concurrently, Ukrainian migrants have contributed to Poland's economy by filling workforce gaps and stimulating domestic demand through their expenditures. The mutual benefits of this migration highlight the importance of coordinated migration and economic policies. In sum, the research emphasizes that migration-driven financial flows are a vital component of Ukraine's economic resilience in the face of conflict, and it calls for continued monitoring of these processes to inform policy decisions in both Ukraine and Poland.

Keywords: migration; remittances, forced displacement, labor migration, refugees, Poland, Ukraine, economic implications, labor market, Balance of Payments.

Постановка проблеми. Повномасштабне російське вторгнення в Україну у лютому 2022 року спричинило безпрецедентну хвилю вимушеної міграції з країни, значна частина якої була спрямована до сусідньої Польщі. Польща стала головним пунктом призначення для багатьох з українських біженців. Загалом із лютого 2022 р. зафіксовано понад 6 млн перетинів українсько-польського кордону.

Такий масштабний відтік населення має не лише гуманітарний вимір, але й суттєві соціально-економічні наслідки для обох держав. Постає наукова проблема оцінки впливу вимушеної міграції українців до Польщі на економіку України, особливо через призму грошових переказів. Адже масове переселення працездатного населення потенційно зменшує трудовий потенціал України, водночас грошові трансфери від мігрантів можуть стати джерелом підтримки економіки України в умовах війни. Це зумовлює необхідність комплексного дослідження динаміки, структури та економічних наслідків українсько-польських міграційних процесів у 2020–2025 роках, з особливим акцентом на період після початку повномасштабної війни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню міграційних процесів в сучасному світі та в Україні присвячено багато досліджень як зарубіжних, так і українських вчених.

Так, С. Колінсон виокремлює політичні вимушені міграції (класичні біженці), економічні вимушені (через екологічні катастрофи) та добровільні міграції [1]. ООН визначає вимушену міграцію як зміну місця проживання проти волі людини через стихійні лиха, війни, переслідування [2]. На думку Р. Кінга, різноманітність форм міграції перешкоджає виробленню узагальнюючих теорій. У своїй статті автор розглядає різні типи міграції та наголошує на необхідності міждисциплінарного підходу до вивчення та теоретизації міграції [3].

Після початку повномасштабної агресії Росії з'явилася низка наукових праць, присвячених як вимушеній еміграції з України, так і її впливу на економічний розвиток країн, що приймають українських біженців. У цих дослідженнях автори

акцентують увагу на трансформації міграційних потоків, зміні структури зайнятості, а також на соціально-економічній інтеграції мігрантів у нових країнах проживання. Вчені аналізують вплив української міграції на ринки праці країн ЄС, де спостерігається суттєве зростання кількості трудових мігрантів. Зазначається, що притік українців сприяв частковому розв'язанню проблеми нестачі робочої сили, водночас поставив нові виклики щодо соціальної адаптації, мовної інтеграції та забезпечення належного рівня соціального захисту [4–7].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Вивченню міграційних процесів між Україною та ЄС, включно з Польщею, приділено значну увагу в сучасних наукових працях. Після початку війни з'явилася низка досліджень, присвячених вимушеній еміграції з України та її впливу на приймаючі країни – передусім аналізувалися масштаби і структура міграційних потоків, зміни на ринках праці та проблеми соціально-економічної інтеграції переселенців.

Однак попри значний масив літератури, окремі аспекти залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, бракує комплексного аналізу фінансових потоків, пов'язаних з новітньою хвилею міграції, а саме – порівняльного дослідження грошових переказів мігрантів з Польщі та інших країн і оцінки їхнього довгострокового впливу на економіку України. Недостатньо вивченими лишаються питання, як саме вимушена природа переселення та зміни в політиці приймаючих країн впливають на обсяги та структуру грошових трансферів. Таким чином, наукова література потребує доповнення щодо фінансово-економічних наслідків української міграції до Польщі, зокрема впливу переказів на макроекономічну стабільність України та добробут домогосподарств. Ця стаття покликана частково заповнити окреслену наукову прогалину.

Метою статті є аналіз динаміки, структури та соціально-економічних наслідків трудової міграції з України до Польщі у 2020–2025 роках, особливо після початку повномасштабної війни.

Для досягнення цієї мети в роботі вирішено такі завдання: дослідити масштаби та етапи вимушеної міграції до Польщі; здійснити аналіз обсягів грошових переказів трудових мігрантів та біженців з Польщі до України; порівняти роль Польщі з іншими країнами як джерела міграційних переказів; оцінити економічний ефект зазначених переказів для економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. До початку повномасштабного російського вторгнення 24 лютого 2022 року міграційні потоки з України мали переважно трудовий характер: українці виїжджали за кордон, зокрема до Польщі, Чехії та інших країн ЄС, у пошуках роботи. Водночас внутрішня міграція була пов'язана з переміщенням населення з тимчасово окупованих територій Криму та Донбасу (приблизно 1,3 млн внутрішньо переміщених осіб) унаслідок анексії Криму та початку війни на Донбасі. Після вторгнення міграційні процеси набули вимушеного характеру через активні бойові дії та безпосередню загрозу життю населення.

Згідно з результатами дослідження «The War in Ukraine and Migration to Poland: Outlook and Challenges», на початку 2022 року, до повномасштабного вторгнення, у Польщі проживали або працювали близько 1,35 млн громадян України, переважно як трудові мігранти [8]. У перші дні вторгнення масштаби вимушеної міграції різко зросли: щоденний відтік з України сягнув 200 000 перетинів кордону (6 березня 2022 р.), причому більшість осіб, що виїжджали, прямували саме до Польщі. Загалом із лютого 2022 року зафіксовано понад 6 млн перетинів українсько-польського кордону (рис. 1).

Варто зазначити, що не всі, хто в'їхав до Польщі, залишилися в країні – частина переселенців продовжила шлях до інших держав ЄС. Станом на середину вересня 2022 р. Польща залишалася основною приймаючою країною за абсолютними показниками: 1,38 млн біженців з України були зареєстровані для тимчасового захисту. Надалі спостерігалася певна стабілізація міграційних процесів, та частина вимушених мігрантів переїхала до інших країн, а частина повернулася в Україну.

Якщо розглянути наступний етап до кінця 2024 року, то спостерігалось подальше скорочення чисельності вимушених мігрантів у Польщі до 992 тис. осіб. Водночас станом на травень 2025 року зафіксовано незначне зростання цього показника до 994 тис. осіб, що пов'язано зі змінною лінії бойових дій унаслідок наступу російських військ.

Якщо проаналізувати офіційні дані польської статистики щодо кількості дійсних дозволів на проживання, виданих громадянам України протягом 2020–2024 років (рис. 2), можна простежити аналогічну тенденцію. Дозвіл на проживання в Польщі – це офіційний документ, який підтверджує законні підстави перебування іноземця на території країни протягом визначеного терміну. Він виконує функцію посвідчення особи та надає право на в'їзд і перебування в Польщі, а також на перетин кордонів країн Шенгенської зони без необхідності отримання візи.

Як свідчать наведені дані, у 2024 році кількість дійсних дозволів на проживання, виданих польською імміграційною службою громадянам України, становила 513,7 тис. осіб. Загалом

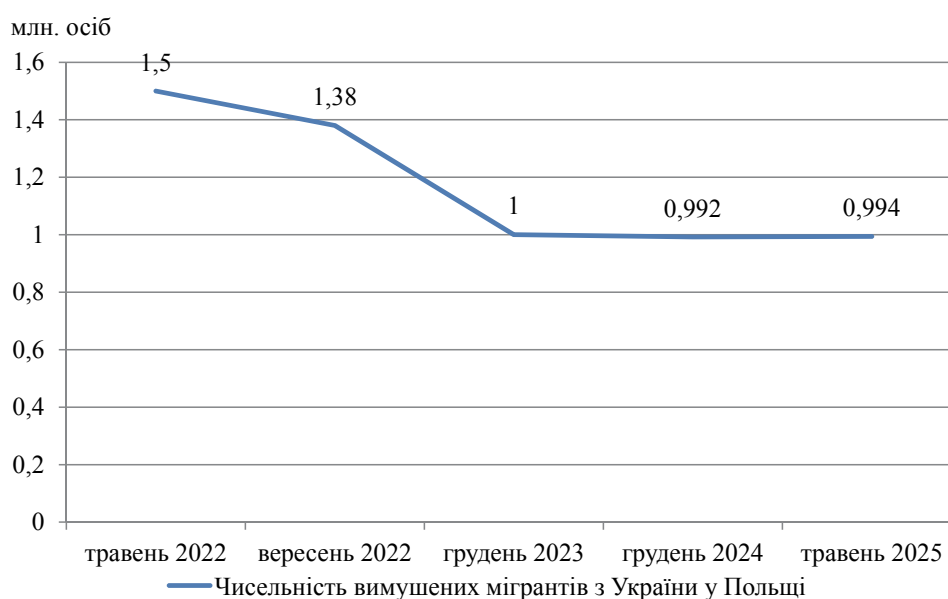

Рисунок 1 – Чисельність вимушених мігрантів з України до Польщі у 2022–2025 рр.

Джерело: складено авторами на основі даних [9]

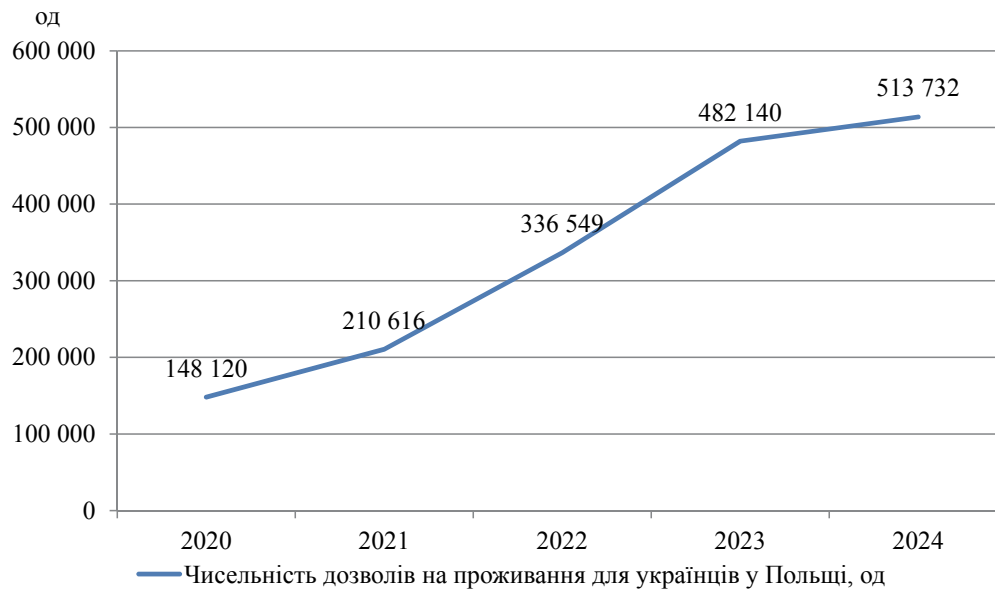

Рисунок 2 – Чисельність дійсних дозволів для українців на проживання у Польщі у 2020–2024 рр.

Джерело: складено авторами на основі даних [10]

протягом періоду з 2020 до 2024 року цей показник зріс більш ніж утричі, що свідчить про суттєве посилення міграційної присутності українців у Польщі.

Статистика, отримана з відкритих даних реєстру PESEL-UKR – спеціальної бази, створеної в Польщі для обліку громадян України та членів їхніх сімей, які прибули після 24 лютого 2022 року у зв'язку з війною, – свідчить, що станом на сьогодні у Польщі перебуває майже 1 млн осіб, які приїхали після початку повномасштабного вторгнення [10]. За тими ж даними, серед них 378,7 тис. дітей віком до 18 років, що підтверджує гуманітарний вимір української міграції до Польщі.

Для глибшого довгострокового аналізу впливу української міграції до Польщі на економічний розвиток обох країн, насамперед України, необхідно враховувати роль грошових переказів мігрантів, які здійснюються як трудовими мігрантами, так і особами, що отримали статус тимчасового захисту. Ці перекази становлять вагомий джерело надходжень іноземної валюти, сприяють стабілізації платіжного балансу та зменшенню залежності від зовнішнього боргового фінансування. Вони також стимулюють внутрішній попит, оскільки домогосподарства, які отримують ці кошти, спрямовують їх на споживчі витрати, оплату освіти, медичних послуг, житла, що, своєю чергою, активізує економічну діяльність і сприяє розвитку місцевих громад.

Крім того, грошові перекази забезпечують фінансову підтримку вразливих груп населення, зокрема внутрішньо переміщених осіб, людей,

які втратили роботу чи житло внаслідок війни. В умовах тривалої агресії вони відіграють певну стабілізаційну соціально-економічну функцію, допомагаючи пом'якшити наслідки гуманітарної кризи.

У ширшому контексті міграційних процесів ці перекази відображають тривалий зв'язок української діаспори з батьківщиною, що має не лише економічне, але й соціокультурне значення: підтримується національна ідентичність, зміцнюються родинні зв'язки та міжособистісна солідарність. Вивчення обсягів і тенденцій таких надходжень дозволяє оцінити масштаби міграції, її вплив на ринок праці, демографічну динаміку та виявити позитивний вплив для економічного розвитку.

У таблиці 1 подано динаміку грошових переказів з Польщі до України, що відображає як період до початку повномасштабного вторгнення, так і тенденції після 2022 року.

Отже, у 2020–2024 рр. (для наочності розглядаються повні роки) обсяг грошових переказів мігрантів скоротився на 21%, що пов'язано з наслідками повномасштабного російського вторгнення. Водночас ще у 2021 році спостерігалося зростання переказів на 17,0%, що відображало поживлення трансферів трудових мігрантів після пандемії COVID-19. Зокрема, обсяг переказів з Польщі збільшився на 40,8%, тобто темпи зростання були суттєво вищими, ніж загальна динаміка переказів із-за кордону.

У 2022 році, після початку повномасштабного вторгнення, обсяги переказів різко скоротилися. Це пояснюється як загальною економіч-

Таблиця 1 – Грошові перекази трудових мігрантів до України у 2020–2025 рр., млн дол. США

Рік	Загальний обсяг переказів до України	Перекази з Польщі	Частка переказів з Польщі у загальному обсязі, %	ВВП України
2020	11 980	3 300	27,5	155 582
2021	14 019	4 647	33,1	199 770
2022	6 131	1 976	32,2	161 990
2023	11 292	4 163	36,9	181 220
2024	9 464	3 292	34,8	190 740
I кв 2025	2 043	749	36,7	-
II кв 2025	2 141	738	34,5	-

Джерело: складено авторами за даними НБУ [11]

ною кризою, так і психологічними чинниками, пов'язаними з вимушеним переселенням, втраченою роботою та поверненням частини трудових мігрантів до України для участі в обороні держави. Станом на другий квартал 2025 року загальний обсяг грошових переказів мігрантів становив 2 141 млн дол., з яких 738 млн дол. США припадали на перекази з Польщі.

Якщо розглянути частку переказів з Польщі у загальній структурі грошових надходжень, то спостерігається її зростання: з 27,5% у 2020 р. до 34,8% у 2024 р., 36,7% у I кв. 2025 р. та 34,5% у II кв. 2025 р. Незважаючи на незначне скорочення у другому кварталі 2025 року, ці показники залишаються суттєвими, адже починаючи з 2021 року українські мігранти, які перебувають у Польщі, забезпечували понад третину всіх грошових переказів в Україну. Це підтверджує ключову роль Польщі як основного фінансового донора міграційних надходжень.

Водночас наприкінці II кварталу 2025 року зафіксовано певне зниження частки переказів з Польщі у загальному обсязі грошових трансферів. До головних причин цього спаду можна віднести зменшення кількості рішень про надання тимчасового захисту українським громадянам, а також погіршення громадських настроїв щодо прийому біженців, що сягнули мінімуму за останні місяці. Проте очікується, що в коротко-

строковій перспективі це не призведе до подальшого зниження обсягів переказів, оскільки доступ українців до соціальних виплат у Польщі наразі збережено.

Подальше скорочення переказів у майбутньому можливе у випадку посилення міграційного тиску чи зменшення державної підтримки. Водночас, на нашу думку, поступове зниження рівня соціальної підтримки не є визначальним чинником цієї тенденції. Ключовою причиною варто вважати зростання частки українців, які планують довгострокове проживання у Польщі, що закономірно зменшує обсяги переказів: мігранти починають більше витрачати коштів на власну інтеграцію.

Подальший моніторинг динаміки грошових переказів дозволить перевірити обґрунтованість цього припущення. Варто також враховувати сезонний чинник, адже напередодні зимового періоду та різдвяних свят традиційно спостерігається тимчасове зростання обсягів переказів.

Важливим напрямом подальшого аналізу є порівняння переказів українських мігрантів з інших країн перебування, що дає змогу оцінити диференціацію фінансових потоків та роль окремих держав у формуванні валютних надходжень до України (табл. 2).

Дані, наведені у табл. 2, підтверджують зроблений раніше висновок про те, що Польща посідає провідне місце серед джерел грошових переказів

Таблиця 2 – Грошові перекази трудових мігрантів до України у II кв. 2025 рр., млн дол. США

Країна	Загальний обсяг переказів	% у загальному обсязі переказів	% до переказів з Польщі
Польща	738	34,5	100
США	281	13,1	38,1
Велика Британія	179	8,4	24,3
Чехія	159	7,4	21,5
Німеччина	128	6,0	17,3
Італія	83	3,9	11,2
Ізраїль	71	3,3	9,6
Разом для обраних країн	1 639	76,6	x
Всього переказів до України	2 141	100	x

Джерело: складено авторами за даними НБУ [11]

українських мігрантів. Як зазначалося вище, саме надходження з Польщі формують понад третину всіх офіційних фінансових потоків, що надходять в Україну від громадян, які працюють за кордоном. За підсумками II кварталу 2025 року обсяг переказів з Польщі становив 738 млн дол., або 34,5% від загального обсягу офіційних грошових надходжень. Така динаміка засвідчує, що Польща виступає не лише ключовим економічним партнером України у міграційній сфері, а й фактично перетворилася на найбільший у світі центр трудової міграції українців.

Структура джерел грошових переказів в Україну загалом демонструє високий рівень концентрації: на сім провідних країн припадає 76,6% усіх надходжень. У цьому переліку саме Польща відіграє домінуючу роль, її внесок у формування грошових потоків значно перевищує частки інших країн.

США посідають друге місце, забезпечуючи 13,1% загального обсягу переказів у II кварталі 2025 року. Цікаво, що попри відносно меншу чисельність українських мігрантів у США порівняно з Польщею, обсяг американських переказів залишається високим. Це зумовлено не кількістю українців у США, а економічною потужністю та високим рівнем доходів української діаспори, що дозволяє здійснювати більші за розміром перекази.

Велика Британія також відіграє помітну роль, забезпечуючи 8,4% грошових надходжень. Такий результат відбиває активізацію міграції українців до Сполученого Королівства після початку повномасштабної війни та відносно високий рівень оплати праці у британській економіці.

Чехія традиційно входить до п'ятірки найбільших країн-донорів, забезпечивши 7,4% переказів. Натомість Німеччина, попри значну кількість українських біженців, забезпечила лише 6% від загального обсягу грошових переказів.

Ця диспропорція між чисельністю мігрантів та обсягами переказів свідчить про суттєві відмінності в моделях міграційної інтеграції в європейських країнах. Так, німецька модель орієнтована на соціальну підтримку непрацюючих осіб і передбачає жорсткі вимоги до працевлаштування, що знижує стимули до економічної активності. Натомість польська модель із більш відкритим ринком праці та помірним рівнем соціального забезпечення стимулює трудову зайнятість і сприяє швидкій інтеграції мігрантів у виробничу сферу. Саме тому українці, які перебувають у Польщі, мають вищий рівень економічної активності, що дає змогу здійснювати значні перекази до України.

Останні позиції у «сімці лідерів» займають Італія та Ізраїль, із частками 3,9% та 3,3% відповідно. В обох країнах історично сформувалися значні українські громади, проте їхній характер різниться: в Італії це переважно трудові мігранти,

які оселилися задовго до війни, тоді як в Ізраїлі – представники міграційних хвиль, що розпочалися ще в період розпаду СРСР.

З точки зору макроекономічного ефекту, грошові перекази з Польщі відіграють істотну роль у структурі ВВП України. У 2020–2021 роках їхня частка становила 2,1–2,3% ВВП, що є надзвичайно високим показником для країни з відкритою економікою. У 2022 р., із початком повномасштабного вторгнення, цей показник знизився до 1,22%, проте вже у 2023 р. знову зріс до 2,3% ВВП. У 2024 р. частка переказів з Польщі дещо скоротилася до 1,73% ВВП, але залишається суттєвою, підтверджуючи стратегічне значення польського напрямку міграції для української економіки.

Враховуючи, що грошові перекази є складовою поточного рахунку платіжного балансу України, вони частково компенсують дефіцит зовнішньої торгівлі та підтримують валютні резерви. Частка надходжень, забезпечених Польщею, має помітний вплив на стримування інфляційних процесів і водночас робить українську економіку чутливою до змін у міграційній політиці країн-донорів.

Підсумовуючи наведені розрахунки, можна визначити, що впродовж 2020 – II кв. 2025 рр. українські мігранти переказали з Польщі на батьківщину загалом 18,9 млрд дол. Водночас цей позитивний ефект не обмежується лише Україною: чим більші доходи українські працівники отримують за кордоном, тим більше коштів вони витрачають у країні перебування, передусім у Польщі, сприяючи розвитку її внутрішнього ринку та підвищенню податкових надходжень.

Висновки. Отримані результати дослідження засвідчили значну роль міграції до Польщі в соціально-економічному розвитку України. Після початку повномасштабної війни Польща перетворилася на основний центр українських переселенців і трудових мігрантів, і нині там залишається близько 1 млн громадян України. Масштабна хвиля вимушеного переселення до Польщі, з одного боку, призвела до відтоку населення з України, але з іншого стала джерелом фінансових потоків у вигляді грошових переказів на батьківщину. Польща стала найбільшим донором грошових переказів для України: частка переказів з Польщі зросла з 27,5% у 2020 р. до понад третини усіх надходжень від трудових мігрантів у 2023–2024 роках. У 2021 р. обсяги трансферів з Польщі різко зросли на тлі пожвавлення економіки після COVID-19, тоді як у 2022 р. спостерігався спад переказів через початковий шок повномасштабної війни. Надалі перекази відновили зростання.

Ці кошти відіграють критично важливу роль для економіки України: за окремі роки їх обсяг сягав 2–2,3% ВВП країни, що допомогло підтримати платіжний баланс та частково стримати девальвацію гривні.

Отже, економічний вплив трудової міграції виявився частково позитивним для України, на відміну від негативних демографічних наслідків: приплив валютних коштів від мігрантів підвищує доходи українських домогосподарств, стимулює споживчий попит і сприяє макроекономічній стабільності.

Важливо, що позитивний ефект від міграції проявляється не лише в Україні, а й у Польщі. Українські працівники заповнили нішу на польському ринку праці, пом'якшивши проблему нестачі робочої сили, особливо у низці галузей економіки. Активна трудова зайнятість переселенців сприяє і польській економіці: зростають споживчі витрати мігрантів у місцевих громадах, що розширює внутрішній попит та генерує додаткові податкові надходження до бюджету Польщі.

Порівняльний аналіз показав, що ефективність міграції до Польщі (у вимірі переказів на одного мігранта) перевищує відповідні показники для багатьох інших країн-донорів. Це пояснюється більшою залученістю українців до економічної

діяльності в Польщі завдяки відносно відкритому ринку праці та помірному рівню соціальних виплат, що стимулює працювати і надсилати кошти додому. Для порівняння, в країнах з більш жорсткими вимогами до працевлаштування (як-от Німеччина) чи з меншим обсягом української трудової діаспори, перекази є меншими, навіть якщо кількість біженців значна. Отже, Польща нині виступає фактично найбільшим у світі центром української трудової міграції та фінансовим донором для України.

Довгострокові наслідки міграційних процесів потребують подальшого моніторингу, адже зміни у ході війни або міграційній політиці (наприклад, згорання програм підтримки або посилення вимог до працевлаштування) можуть вплинути на обсяги переміщення населення і пов'язані з цим фінансові потоки. Проте на даному етапі можна стверджувати, що українсько-польська міграція стала важливим чинником соціально-економічної стійкості України та одночасно дала імпульс розвитку польської економіки.

Список використаних джерел:

1. Collinson, S. *Europe and International Migration*. London; New York: Pinter Publishers, 1994. 210 p.
2. Ukrainian migrants in Poland. Federal Agency for Civic Education. URL: <https://www.bpb.de/themen/migration-integration/regionalprofile/english-version-country-profiles/545413/ukrainian-migrants-in-poland/> (дата звернення: 17.09.2025).
3. King R. Theories and Typologies of Migration: An Overview and A Primer. *Willy Brandt Series of Working Papers in International Migration and Ethnic Relations*. 2012. № 12. P. 1–43.
4. Вимушена міграція в умовах війни: виклики, фінансово-економічні ризики, напрями розв'язання проблем / Л. Червінська, І. Каліна, Т. Червінська, Ю. Сафонов, А. Ліщенко, Н. Шуляр. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. № 2(55). С. 531–545. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.2.55.2024.4331>
5. Дослідження гендерної специфіки вимушеної міграції з України до ЄС в умовах військового конфлікту. Ч. 1. Вимушені мігранти – соціологічний погляд в гендерному вимірі / Український центр економічних та політичних досліджень ім. Олександра Разумкова. Київ, 2024. 204 с.
6. Неговська Ю. М., Белень М. В., Грицишена З. О. Міграційні процеси в Україні: виклики, економічні наслідки та шляхи реагування. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 3(285). С. 296–305. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-1-285-296-305>
7. Якубовський С. О., Родіонова Т. А., Мороз Д. М. Вплив міграції на економіку Німеччини в умовах агресії Росії проти України. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. Івано-Франківськ. 2024. Т. 1. № 20. С. 10–19. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.1.20.10-19>
8. The War in Ukraine and Migration to Poland: Outlook and Challenges. *Intereconomics*. 2022. URL: <https://www.intereconomics.eu/contents/year/2022/number/3/article/the-war-in-ukraine-and-migration-to-poland-outlook-and-challenges.html> (дата звернення: 24.09.2025).
9. Ukrainian migrants in Poland. Federal Agency for Civic Education. URL: <https://www.bpb.de/themen/migration-integration/regionalprofile/english-version-country-profiles/545413/ukrainian-migrants-in-poland/> (дата звернення: 24.09.2025).
10. Office for Foreigners. Government of the Republic of Poland. URL: <https://www.gov.pl/web/udsc-en> (дата звернення: 26.09.2025).
11. National bank of Ukraine. Remittances. URL: https://bank.gov.ua/files/ES/Perekaz_q_en.xlsx (дата звернення: 29.09.2025).

References:

1. Collinson, S. (1994) *Europe and International Migration*. London; New York: Pinter Publishers, 210 p.
2. Ukrainian migrants in Poland. Federal Agency for Civic Education. Available at: <https://www.bpb.de/themen/migration-integration/regionalprofile/english-version-country-profiles/545413/ukrainian-migrants-in-poland/>
3. King R. (2012) Theories and Typologies of Migration: An Overview and A Primer. *Willy Brandt Series of Working Papers in International Migration and Ethnic Relations*. No. 12. P. 1–43.
4. Chervinska L., Kalina I., Chervinska T., Safonov Yu., Lishchenko A., Shuliar N. (2024) Vymushena mihratsiia v umovakh viiny: vyklyky, finansovo-ekonomichni ryzyky, napriamy rozviazannia problem [Forced migration in wartime: challenges, financial and economic risks, directions of solving problems]

challenges, financial and economic risks, and ways to address problems]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. No. 2(55), pp. 531–545. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.2.55.2024.4331> (in Ukrainian)

5. Doslidzhennia hendernoї spetsyfiki vymushenoї mihratsii z Ukrainy do YeS v umovakh viiskovoho konfliktu. Ch. 1. Vymusheni mihrantsy – sotsiologichnyi pohliad v hendernomu vymiri [Study of the gender specificity of forced migration from Ukraine to the EU during the military conflict. Part 1. Forced migrants – a sociological view in the gender dimension]. Ukrainian Centre for Economic and Political Studies named after Olexander Razumkov. Kyiv, 2024. 204 p. (in Ukrainian)

6. Nehovska Yu. M., Belen M. V., Hrytsyshena Z. O. (2025) Mihratsiini protsesy v Ukraini: vyklyky, ekonomichni naslidky ta shliakhy reahuvannia [Migration processes in Ukraine: challenges, economic consequences and response measures]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual Problems of Economics*. No. 3(285), pp. 296–305. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-1-285-296-305> (in Ukrainian)

7. Yakubovskiy S. O., Rodionova T. A., Moroz D. M. (2024) Vplyv mihratsii na ekonomiku Nimechchyny v umovakh ahresii Rosii proty Ukrainy [The impact of migration on the German economy under the conditions of Russian aggression against Ukraine]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Current Problems of Regional Economic Development*. Ivano-Frankivsk. Vol. 1, No. 20, pp. 10–19. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.1.20.10-19> (in Ukrainian)

8. The War in Ukraine and Migration to Poland: Outlook and Challenges. Intereconomics. 2022. Available at: <https://www.intereconomics.eu/contents/year/2022/number/3/article/the-war-in-ukraine-and-migration-to-poland-outlook-and-challenges.html>

9. Ukrainian migrants in Poland. Federal Agency for Civic Education. Available at: <https://www.bpb.de/themen/migration-integration/regionalprofile/english-version-country-profiles/545413/ukrainian-migrants-in-poland/>

10. Office for Foreigners. Government of the Republic of Poland. Available at: <https://www.gov.pl/web/udsc-en>

11. National bank of Ukraine. Remittances. Available at: https://bank.gov.ua/files/ES/Perekaz_q_en.xlsx

Стаття надійшла до редакції 31.10.2025